

gereformeerde kring zelf. Binnen de gereformeerde wereld ontstond mede onder invloed van de barthiaanse theologie en de oecumenische beweging een grotere openheid, die gepaard ging met een minder exclusieve manier van denken en, voor wat de vu betreft, met een ruimere uitleg van de grondslag. De band met de Gereformeerde Kerken werd losser en ook de traditionele relatie tussen de vu en allerlei christelijke organisaties, die binnen de gereformeerde zuil altijd 92 zo vanzelfsprekend was geweest, kwam ter discussie te staan.

Van der Zouwen heeft in zijn proefschrift gewezen op de sociologische achtergrond van deze nieuwe ontwikkelingen. Hij wijst op de succesvolle emancipatie van de gereformeerden en op de integratie van de vu in het Nederlandse universitaire bestel, die bevorderd werd door de ruimere subsidiëring van overheidswege. Het gevolg hiervan was dat de universiteit haar traditionele functie als 'emancipatie-instrument' en 'opleidingsinstituut' voor de gereformeerde gezindte, als 'bolwerk' tegen de ontkerstening steeds meer ging verliezen: 'De vu heeft als emancipatie-instrument haar plicht gedaan. De vu is ook minder 'smidse' en 'bolwerk', kortom middel tot confrontatie met andere levensbeschouwingen geworden. (...) De antithesehouding maakt langzamerhand plaats voor een attitude waarin de begrippen 'wereldwijd' en 'service' centraal staan.' Deze bredere oriëntatie valt onder meer te signaleren in een nota uit 1961, opgesteld door een commissie onder leiding van de bioloog prof. dr. J. Lever, waarin werd gezegd 'dat de vu dienstbaar gesteld [diende] te worden aan de zogenaamde ontwikkelingslanden en aan de zending'.

Dat de veranderingen aan de vu bij de leden van de Vereniging vragen en kritiek opriepen, valt op te maken uit de discussies die tijdens de traditionele vu-dagen werden gevoerd. Illustratief voor de toenemende verdeeldheid was, dat de voorheen vrijwel onomstreden positie van de christelijke partijen – met name de ARP – nu onderwerp van discussie werd. Al tijdens de vu-dagen op 1 en 2 juli 1959 in Utrecht tekende oud-illegaal *Trouw*-redakteur E. van Ruller als 'stem uit het volk' protest aan tegen het feit 'dat een gereformeerd studentenpredikant openlijk in het midden liet of men op een christelijke politieke partij moet stemmen'. In zijn antwoord merkte prof. dr. R. Schippers op dat kritische bezinning nu eenmaal typerend was voor het wetenschappelijk bezig zijn aan een universiteit, al diende dit aan de vu wel te geschieden 'in het licht van de Heilige Schrift'. Volgens